

عنوان:

راهنمای اجرا و اندازه گیری

سیستم های زمین در ساختمان ها

بر اساس آخرین ویرایش کمیته مشترک ارت در تاریخ ۱۴۰۲/۰۵/۲۳

تهیه شده توسط:

کمیته مشترک ارت تفاهم نامه دوجانبه

(اعضای کمیته مشترک ارت)

مهندس صادق احمدی..... شرکت توزیع نیروی برق استان بوشهر

مهندس سید مهدی صالحی زاده..... شرکت توزیع نیروی برق استان بوشهر

مهندس مهدی باغکی..... شرکت توزیع نیروی برق استان بوشهر

مهندس توانگر نجفی..... سازمان نظام مهندسی ساختمان استان بوشهر

مهندس مهدی سرخوش..... سازمان نظام مهندسی ساختمان استان بوشهر

مهندس سید مصطفی هاشمی..... سازمان نظام مهندسی ساختمان استان بوشهر

کمیته مشترک ارت بر خود لازم می داند از تمامی راهنمایی ها و زحمات دلسوزانه جناب آقای دکتر شاهرخ شجاعیان در جهت

تدوین این راهنما بر اساس آخرین استانداردهای ملی و بین ملی مربوطه، صمیمانه تقدیر و تشکر کند. همچنین از زحمات جناب

آقای مهندس حسین دریس برای ترسیم شکل‌های این راهنما در کوتاه ترین زمان ممکن تقدیر می کند.

نگارش:

سید مصطفی هاشمی

فهرست

۴.....		مقدمه:
۵.....	تعاریف.....	-۱
۵.....	الکتروود زمین:.....	-۱-۱
۵.....	الکتروود زمین مستقل:.....	-۱-۲
۵.....	- هادی اتصال زمین.....	۱-۳
۵.....	هادی حفاظتی تابلو.....	-۱-۴
۶.....	ارت باکس.....	-۱-۵
۶.....	مواد کاهنده مقاومت:.....	-۱-۶
۶.....	۱-۶-۱- بکفیل‌های مناسب بر سه دسته تقسیم میشوند:.....	-۱-۶-۱
۷.....	انواع الکتروود اساسی.....	-۲
۷.....	الکتروود میله ای قائم.....	۱-۲-
۱۰.....	الکتروود پنج حلقه.....	-۲-۲
۱۲.....	الکتروود های سطحی:.....	-۲-۳
۱۴.....	روش اندازه گیری مقاومت سیستم زمین:.....	-۳
۱۴.....	اصول اندازه گیری:.....	-۳-۱
۱۴.....	۳-۲- مراحل اندازه گیری:.....	-۳-۲

فرم ها و فلوجارت

۱۶.....	فرم شماره ۱ (انتخاب طرح سیستم زمین).....	
۱۷.....	فرم شماره ۲ (تایید مصالح و جزئیات اجرا).....	
۱۸.....	فرم شماره ۳ (اندازه گیری سیستم زمین).....	
۲۰.....	شناسنامه ارت (صفحه اول).....	
۲۱.....	شناسنامه ارت (صفحه دوم).....	
۲۲.....	فلوجارت گردش کار و انتخاب بازرس در سازمان نظام مهندسی.....	
۲۳.....	فلوجارت روند اجرا، بازرسی و صدور تاییدیه سیستم زمین.....	

شکل ها

۹.....	شکل (۱): (جزئیات اجرایی سیستم زمین با سه میله سه متری).....	
۱۱.....	شکل (۲): (جزئیات اجرایی سیستم زمین با الکتروود پنج حلقه).....	
۱۳.....	شکل (۳): (جزئیات اجرایی سیستم زمین با الکتروود سطحی).....	
۱۶.....	شکل (۴): (جزئیات اندازه گیری سیستم زمین ساختمان).....	

مقدمه:

در راستای تفاهمنامه منعقد شده بین شرکت توزیع نیروی برق و سازمان نظام مهندسی استان بوشهر این راهنما جهت اجرای بهینه سیستم زمین (الکتروود) و روش اندازه گیری آن توسط کمیته مشترک ارت نگارش شده است. از اهداف اصلی این راهنما آموزش بهینه و اصولی مهندسی برق دارای پروانه از وزارت راه و شهرسازی (در مقام بازرسی سیستم زمین)، شرکت های تخصصی مجری ارت و همچنین وحدت رویه ای اصولی در اجرای سیستم زمین در سطح استان بوشهر می باشد. صدور شناسنامه و ثبت فرایندهای چگونگی انتخاب، اجرا و اندازه گیری سیستم زمین ساختمانها از نکات مهم این راهنما میباشد. تمامی شرکت های مجری با نظارت بازرسی سیستم زمین میبایست بر اساس این راهنما سیستم زمین تابلو های کنترلی ساختمان ها را اجرا و اندازه گیری کنند. لازم به ذکر است که مجری و بازرسی سیستم زمین بر اساس این راهنما آن نوع الکتروودی که با شرایط فیزیکی زمین و فونداسیون ساختمان تطابق بهتر داشته و امکان اجرای بهینه ای دارد را انتخاب و اجرا خواهند کرد. پس انواع الکتروودهای ابلاغ شده در این راهنما هیچ گونه برتری فنی و اقتصادی نسبت به هم نداشته و صرفاً شرایط محیطی تعیین کننده انتخاب نوع الکتروود خواهد بود. بنابراین مجری و بازرسی پروژه ساختمانی تمامی گزارشات خود را از چگونگی انتخاب نوع الکتروود، نحوه اجرا و اندازه گیری طبق فرم های ۱ و ۲ و ۳ پیوست این راهنما ثبت کرده و جهت صدور شناسنامه سیستم زمین مطابق با این راهنما به سازمان نظام مهندسی ساختمان استان بوشهر ارائه خواهند کرد. در انتهای این راهنما فلو چارت گردش کار و انتخاب بازرسی در سازمان نظام مهندسی و همچنین فلوچارت روند اجرا، بازرسی و صدور تاییدیه سیستم زمین آورده شده است. این راهنما بر مبنای مبحث ۱۳ مقررات ملی ساختمان تهیه و نگارش شده است به همین جهت در موارد سکوت و ابهام این راهنما، مبحث ۱۳ مقررات ملی ساختمان از تمامی لحاظ نسبت به این راهنما ارجحیت قانونی دارد.

۱- تعاریف

۱-۱- الکتروود زمین:

یک قطعه یا قسمت هادی یا گروهی متشکل از قطعات هادی که در تماس مستقیم و مدفون در زمین بوده و با آن اتصال الکتریکی برقرار می کند.

۱-۲- الکتروود زمین مستقل:

از نظر الکتریکی، الکتروود زمین مستقل الکتروودهایی هستند که فاصله آنها از همدیگر به قدری است که در صورت عبور حداکثر جریان از یکی از آنها، پتانسیل (گرادیان ولتاژ) سایر الکتروودها به نحوی قابل ملاحظه تغییر نکنند. حدود و طول این حوزه پتانسیل اطراف الکتروود بستگی به شکل و عمق الکتروود دارد. بنابراین الکتروودی را مستقل گوییم که در حوزه پتانسیل آن الکتروود دیگری وجود نداشته باشد. نکته مهم اینکه برای کاهش مقاومت یک سیستم زمین (متشکل از انواع یا شکلهای مختلف الکتروود) میبایست الکتروودهای این سیستم زمین در حوزه هم پتانسیل (حریم) یکدیگر نباشند.

۱-۳- هادی اتصال زمین

هادی ای که الکتروود یا الکتروودهای زمین را به شینه اصلی ارت (ارت باکس) متصل میکند را هادی اتصال زمین میگوییم
نکته ۱: استفاده از سیم یا کابل آلومینیومی یا کابل مسی افشان به عنوان هادی اتصال زمین به طور کل ممنوع می باشد.
نکته ۲: به دلایل خوردگی و استقامت مکانیکی حداقل سائز این هادی در این راهنما ۲۵ میلیمتر مربع و از جنس سیم مسی چند مفتولی روکش دار با رنگ سبز و زرد انتخاب میشود. تاکید می گردد که استفاده از سیم مسی افشان روکشدار با رنگ سبز و زرد با هر سائز در این راهنما مطلقاً ممنوع می باشد.

۱-۴- هادی حفاظتی تابلو

در این راهنما، هادی حفاظتی تابلو هادی ایست که شینه حفاظتی تابلو کنتری را به شینه ارت باکس متصل میکند.
نکته ۱: به دلایل ایمنی، خوردگی و حفاظت های مکانیکی حداقل سطح مقطع این هادی در این راهنما هم سائز هادی PEN مربوط به کابل برق ورودی تابلو کنتری و از جنس سیم مسی چند مفتولی روکش دار با رنگ سبز و زرد انتخاب

می شود. سایز PEN در طرح تابلو کنتوری مصوب شرکت توزیع (طرح اختصاصی برق رسانی به پروژه های ساختمانی) مشخص می باشد. در صورت عدم وجود طرح حداقل سایز این هادی ۲۵ میلیمتر مربع انتخاب می شود.

۵-۱- ارت باکس

ترمینال اصلی زمین (MET) که در یک باکس قرار داده شده است و در نزدیکی تابلو کنتوری ساختمان نصب و اجرا میشود و تمامی هادی های زیر به آن متصل میشوند

❖ هادی اتصال زمین

❖ هادی های همبندی اصلی ساختمان (خارج از بحث این راهنما)

❖ هادی حفاظتی

۶-۱- مواد کاهنده مقاومت :

در زمینهایی که خاک سنگی و سفت باشد با جایگزین کردن مواد مناسب (BACK FILL) میتوان مقاومت الکتروود را کاهش داد. بطور کلی یک بکفیل مناسب باید دارای شرایط زیر باشد.

❖ مقاومت مخصوص پایین

❖ خاصیت چسبندگی مناسب به الکتروود زمین

❖ جاذب و نگهدارنده رطوبت باشد

❖ اثر خوردگی خیلی پایین روی الکتروود

❖ طول عمر بالا

۱-۶-۱- بکفیل های مناسب بر سه دسته تقسیم می شوند:

❖ پایه رسی مثل بنتونیت و خاک رس

❖ بتن معمولی با عیار بالاتر از ۳۵۰

❖ بتن هادی (ترکیب بتن با بکفیل های کربنی)

از انواع فوق اقتصادی ترین آنها الکترولیت های پایه رسی است. متاسفانه تولیدکنندگان بنتونیت و مواد به ظاهر کاهنده مقاومت زمین برای جلب رضایت مشتری اقدام به اضافه کردن انواع اسیدها، نمکها و الکترولیتهای غیر استاندارد به بنتونیت و مواد حاصله خود میکنند. این موضوع باعث کاهش شدید عمر الکتروود در نتیجه خوردگی بالای این مواد خواهد شد. ضمن آنکه استفاده از بنتونیت در شرایطی مجاز است که حفظ رطوبت آن قابل تضمین باشد. صرف اجرای لوله تزریق رطوبت به امید اینکه کسی پیدا بشود و مرتباً در آن رطوبت تزریق کند، تضمین به شمار نمی رود.

بتن های معمولی نیز به دلایل زیر گزینه خوبی برای پر کردن فضای اطراف الکتروودها می باشد.

❖ جذب آب و رطوبت

❖ مقاومت مخصوص نسبتاً پایین (بین ۳۰ تا ۹۰ اهم.متر)

❖ خاصیت قلیایی بتن که کمک به افزایش طول عمر فولاد میکند و اتصال فولاد و مس را ممکن می سازد (اتصال فولاد و

مس در محیط های معمولی باعث خوردگی در فولاد میشود).

❖ پوشش و محافظ خوب مکانیکی برای الکتروود

در نتیجه با توجه به شرایط اقتصادی و جمیع جهات فنی بهترین بکفیلها را میتوان خاک رس (خاکی که پس از مخلوط با آب

گل چسبناک میشود) و بتن با عیار مناسب دانست.

۲- انواع الکتروود اساسی

❖ سه الکتروود میله ای

❖ الکتروود پنج حلقه

❖ الکتروود سطحی

۱-۲- الکتروود میله ای قائم

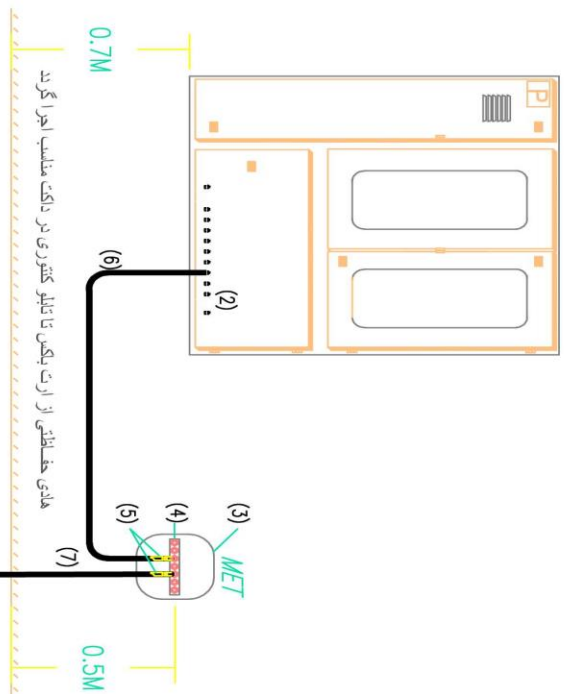
فلسفه اصلی این نوع الکتروودها دسترسی به لایه های زیرین مرطوب خاک بدون نیاز به حفاری است. موثرترین، ارزانترین و متداولترین نوع الکتروود زمین در دنیا، کوبیدن میله در خاک بکر است. این نوع الکتروود علاوه بر اینکه بهترین تماس را با خاک فشرده اطراف خود برقرار میکند، میتواند با عمق زمین که عموماً مرطوب تر از لایه سطحی زمین است، ارتباط برقرار کرده و در نتیجه مقاومت پایداری را نتیجه دهد. معمولاً حفاری در حد یک دریاچه بازدید یا گذر از لایه سخت (مثل آسفالت) لازم است.

لذا عدم نیاز به حفاری و کاهش هزینه از مزایای اصلی این روش می باشد. لازم به ذکر است که حفاری کردن به قطری حدود ۷-۱۵ سانتیمتر و عمق حدود ۳ متر و قرار دادن میله درون آن و پرکردن حفره با بکفیل نیز برای زمینهای خیلی سخت به ندرت در دنیا بکار می رود (اما از موضوع این دستورات عمل خارج است). حفاری چاهک (مانند آنچه برای صفحه متداول است) و

کوبیدن میله در کف آن مطلقاً توصیه نمیشود.

موضوعی که می بایست در انتخاب الکترودهای میله ای مورد توجه ویژه قرار گیرد، استاندارد بودن پوشش مسی میله های فولادی است. در بازار انواع کششی (یا پرسی، به انگلیسی copper sheath) به وفور وجود دارد که مورد تایید استاندارد نیست و هرگز نباید استفاده شود. تکنولوژی توصیه شده برای پوشش دهی میله، روش جوش مولکولی (مس عجین شده با فولاد، به انگلیسی copper bond) است. در شکل شماره ۱ جزئیات روش اجرایی سیستم زمین با سه میله ۳ متری آورده شده است.

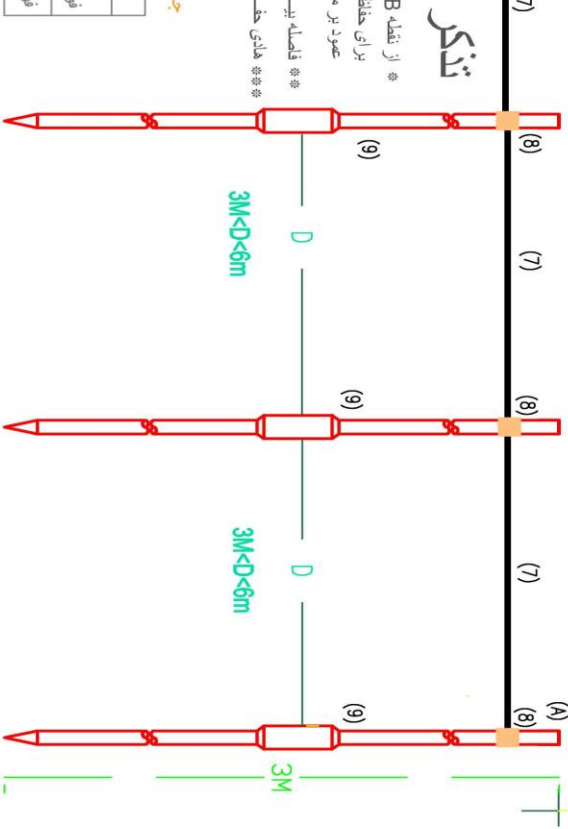
تابلو کنترلی (1) MB

توضیحات

کد تجهیز	مختصمه
(1)	تابلو کنترلی MB
(2)	ششپه اتصال کلل PEN شبکه تر تابلو کنترلی
(3)	کوسنیل اصلی اتصال زمین (ارت پهن) که پیش از آنکه می گردد تر سربیزی تابلو کنترلی اجرا گردد
(4)	ششپه سیمی ارت پهن یا حداقل سطح مقطع 50 میلی متر مربع
(5)	کابلبر سیمی قلع انبرد
(6)	هدای حفاظتی از جنس مس روکش دار سبز و زرد که می بایست سطح مقطعی هم سبز را با هدای PEN مربوط به کلل برق ورودی تابلو کنترلی ساخته شده داشته باشد (مسطح یا طرح امبوب برق رسانی یا بخش نانه هدای اجرایی ترکیب توزیع نیروی برق اشکال پوشه)
(7)	هدای اتصال زمین بصورت سیم روکش دار سبز و زرد یا حداقل سطح مقطع 25 میلی متر مربع از جنس مس پخته مقولی
(8)	محل اتصال با جوش الکتریکی (اگر بزرگتر باشد)
(9)	الکتروود میله ای که می تواند به صورت یکپارچه به طول سه متر یا از دو الکتروود 1.5 متری که با کوبالت یک بهم متصل شده باشند استفاده کرد

کف تمام شده

تذکر

- از نقطه B تا A هدای اتصال زمین باید در مسله نرم خوابنده شود به نحوی که حداقل 10 سانتیمتر مسله نظر افک کلل را احاطه کند برای حفاظت سیم روکش دار در برابر عوامل مکانیکی باید لایه ای از آجر کلر هم روی مسله چیده شود به طوری که آجر صود بر محور سیم روکش دار باشد.
- فاصله بین هر دو الکتروود مجاور تر جیعا 6 متر باشد
- هدای حفاظتی از ارت پهن تا تابلو کنترلی تر داکت مناسب اجرا گردد

جنس الکتروودهای زمین می تواند:

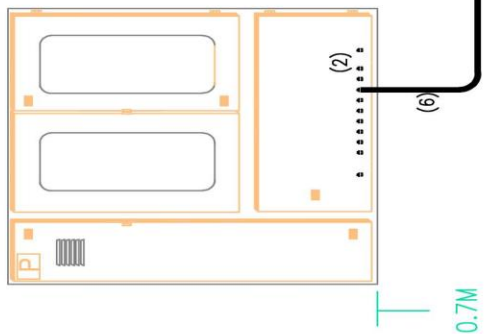
جنس الکتروود	شکل	قطر (میلیمتر)	ضخامت پوشش (میکرون)
فولاد با روکش مس صجین شده	میله این به مقطع گرد	(16)	(250)
فولاد ضد زنگ	میله این به مقطع گرد	(16)	--

شکل (1): جزئیات اجرایی سیستم زمین با سه میله سه متری

۲-۲- الکتروود پنج حلقه

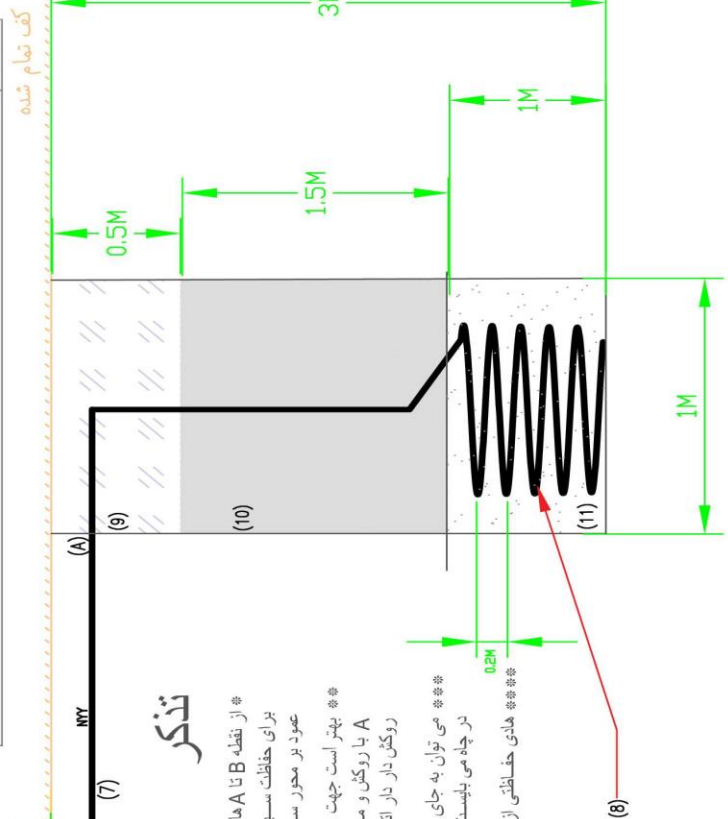
الکتروود پنج حلقه الکتروود است به شکل استوانه که با هادی لخت مسی چند مفتولی با سطح مقطع حداقل ۲۵ میلیمتر مربع تشکیل شده است ارتفاع بین حلقه ها حدود ۲۰ سانتی متر و ارتفاع الکتروود ۱ متر می باشد. از مزایای الکتروود پنج حلقه می توان به عدم نیاز به بست و اتصالات بین سیم زمین و الکتروود اشاره کرد. همچنین به دلیل فوق کاهش ضریب خوردگی اتصالات، مقاومت زمین مطلوب (کم)، طول عمر بالا و مقرون به صرفه بودن اشاره کرد. در شکل ۲ جزئیات اجرایی سیستم زمین با الکتروود پنج حلقه مبسوط آورده شده است. بهترین روش اجرای این الکتروود که در این راهنما هم ملاک عمل قرار داده، اینست که از سیم مسی چند مفتولی روکشدار با رنگ سبز و زرد تا محل چاهک استفاده شده و در سر چاه پوشش مابقی سیم روکشدار برداشته شده و بصورت ۵ حلقه درآید.

تابلو کنترلی (1) MB

هدای حفاظتی از ارت بکس تا تابلو کنترلی در داکت مناسب اجرا گردد

کد تجهیز	مشخصه
(1)	تابلو کنترلی MB
(2)	شیشه اتصال کابل PEN شبکه در تابلو کنترلی
(3)	ترمینال اصلی اتصال زمین (ارت بکس) که پیش‌بینی می‌گردد در نزدیکی تابلو کنترلی اجرا گردد
(4)	شیشه مسی ارت بکس یا حداقل سطح مقطع 50 میلی‌متر مربع
(5)	کابل مسی قع انبرد
(6)	هدای حفاظتی از جنس مس روکش دار سبز و زرد که می‌بایست سطح مقطعی هم سبز یا هدای PEN مربوط به کابل برق ورودی تابلو کنترلی ساختمان داشته باشد. (منطبق با طرح امضوب برق رسانی یا بخش نامه های اجرایی شرکت توزیع نیروی برق استان بوشهر)
(7)	هدای اتصال زمین بصورت سیم روکش دار سبز و زرد یا حداقل سطح مقطع 25 میلی‌متر مربع از جنس مس چد مقلومی
(8)	الکتروود ۵ حلقه یا سطح مقطع حداقل 15 میلی‌متر مربع از جنس مس به شکل سیم چند مقطع
(9)	بتن به ارتفاع ۰.۵ متر
(10)	خاک سرد و کوبیده شده به ارتفاع 1.5 متر
(11)	خاک رس به ارتفاع 1 متر

تذکر

- * از نقطه B تا A هدای اتصال زمین باید در مسه نرم خورایده شود به نحوی که حداقل 10 سانتیمتر مسه اطراف کابل را احاطه کند برای حفاظت سیم روکش دار در برابر عوامل مکانیکی باید لایه ای از اجر کنار هم روی مسه چیده شود به طوری که اجر عمود بر محور سیم روکش دار باشد.
- ** بهتر است جهت یکپارچه بودن الکتروود و هدای اتصال زمین از سیم روکش دار به گونه ای استفاده شود که از ارت بکس تا نقطه A با روکش و مسی مسی تا انتهای الکتروود 5 حلقه روکش سیم برداشته شود در غیر اینصورت باید در محل اتصال هدای روکش دار در اتصال زمین با الکتروود از جوش آگروترمیگ استفاده گردد
- ** می توان به جای خاک سرد شده و رس با بتن یا عیار ۳۵۰ جهت پر کردن کامل چاه استفاده کرد فقط در زمان ریختن بتن در چاه می بایست به گونه ای عمل کرد که شکل استوانه ای الکتروود بهم نریزد
- ** هدای حفاظتی از ارت بکس تا تابلو کنترلی در داکت مناسب اجرا گردد

شکل (۲): جزئیات اجرایی سیستم زمین با الکتروود پنج حلقه

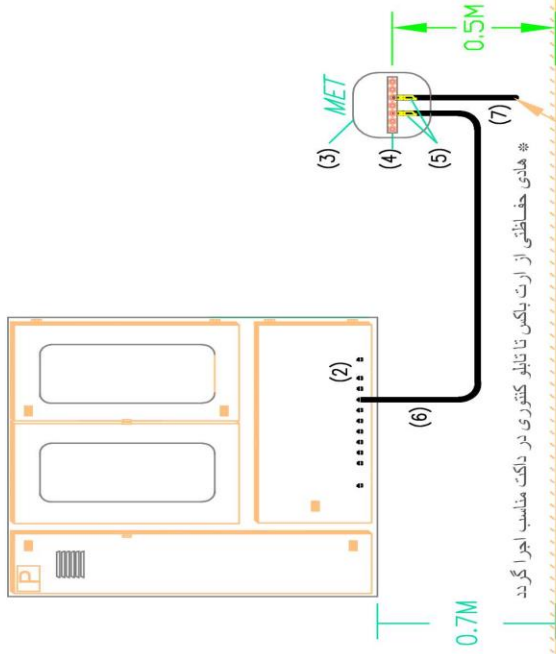
۳-۲- الکترودهای سطحی :

این الکتروده در عمق ۰/۶ متر از سطح زمین نصب و اجرا میشود. در اغلب مواقع از این الکتروده، زمانی استفاده میشود که زمین بسیار سخت بوده و اجرای الکترودهای میله ای امکان پذیر نمی باشد. کاربرد رایج دیگر، ایجاد الکتروده زمین صاعقه گیر است (که همواره بهتر است به فرم سطحی، یا ترکیب سطحی و عمقی باشد). در طول یکسان با الکتروده میله ای، مقاومت تئوریک در این روش کمتر از الکترودهای میله ای است. بهمین دلیل برای داشتن یک مقاومت زمین مشابه با میله، معمولاً هزینه بیشتری صرف میشود (بدون احتساب هزینه های حفاری). بعنوان مثال یک سیم نمره ۲۵ اگر بصورت افقی اجرا شود مقاومت آن حدود ۲ برابر از حالت اجرا بصورت قائم است. برای اجرای این الکتروده نیاز به محوطه ای با وسعت کافیست. در شکل شماره ۳ جزئیات روش اجرایی سیستم زمین با الکتروده سطحی که در اینجا از نوع سه شاخه یا پنجه کلاغی می باشد آورده شده است.

توضیحات

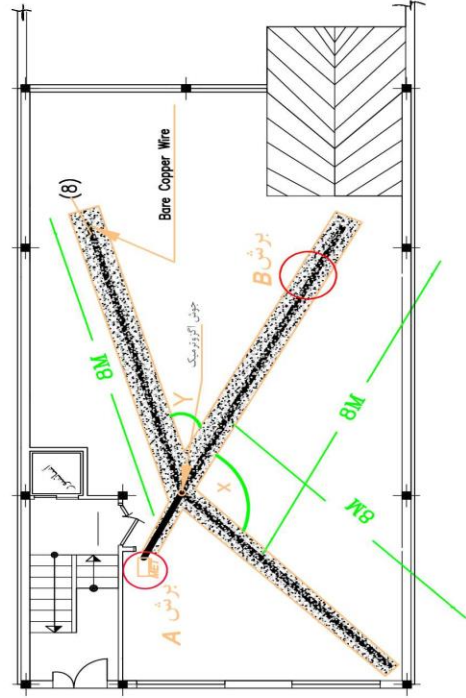
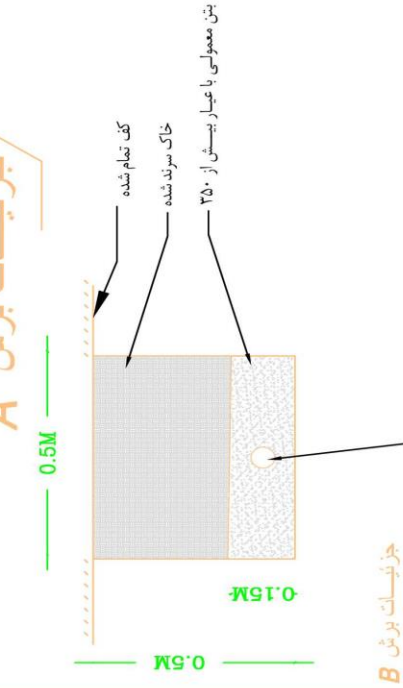
کد تجهیز	مشخصه
(1)	تابلو کنتری MB
(2)	شینه اتصال کابل PEN شبکه در تابلو کنتری
(3)	فرمبنداصلی اتصال زمین (ارت پاکس) که پیش‌نهاد می‌گردد در نزدیکی تابلو کنتری اجرا گردد
(4)	شینه مسی ارت پاکس با حداقل سطح مقطع 50 میلی‌متر مربع
(5)	کلیتو مسی لغ انبرد
(6)	هادی حفاظتی از جنس مس روکن دار سبز و زرد که می‌بایست مقطعی هم مساوی با هادی PEN مربوط به کابل برق ورودی تابلو کنتری ساختمان داشته باشد(مطلق یا طرح بانصبوب برق رسانی یا بخش نانه های اجرائی شرکت توزیع نیروی برق استان بوشهر)
(7)	هادی اتصال زمین بصورت سیم روکن دار سبز و زرد با حداقل سطح مقطع 25 میلی‌متر مربع از جنس مس چند منظوری
(8)	الکتروذ سطحی سه شانه یا پنجه کلانی که طول هر شاخه می‌بایست حداقل 8 متر باشد.
X Y	اندازه روپایای بین شاخه های باشد که می‌تواند هم اندازه یا متفاوت باشد ولی نباید هیچ کدام از 45 درجه کمتر باشد

تابلو کنتری (1) MB

کف تمام شده

جزئیات برش A

سیم لخت چند مفتولی با حداقل سطح مقطع ۲۵ میلی‌متر مربع اگر الکتروذ سطحی برای صافه گیر استفاده می‌شود هادی های مورد استفاده ترجیحا باید تسمه باشند

شکل (۳): جزئیات اجرایی سیستم زمین با الکتروذ سطحی

۳- روش اندازه گیری مقاومت سیستم زمین:

جهت اندازه گیری مقاومت همه الکتروود های گفته شده در این راهنما می بایست به ترتیب زیر عمل کرد.

۳-۱- اصول اندازه گیری:

- ❖ الکتروود باید از شبکه الکتریکی جدا شده و سپس اندازه گیری شود (بخصوص از نول شبکه ایزوله باشد).
- ❖ جهت اندازه گیری از دستگاه اندازه گیری کالیبره شده سه سیمه یا چهارسیمه استفاده می شود.
- ❖ اندازه گیری با تکنیک ۶۲٪ (افت پتانسیل) و با تعیین خطای اندازه گیری انجام می شود.

۳-۲- مراحل اندازه گیری:

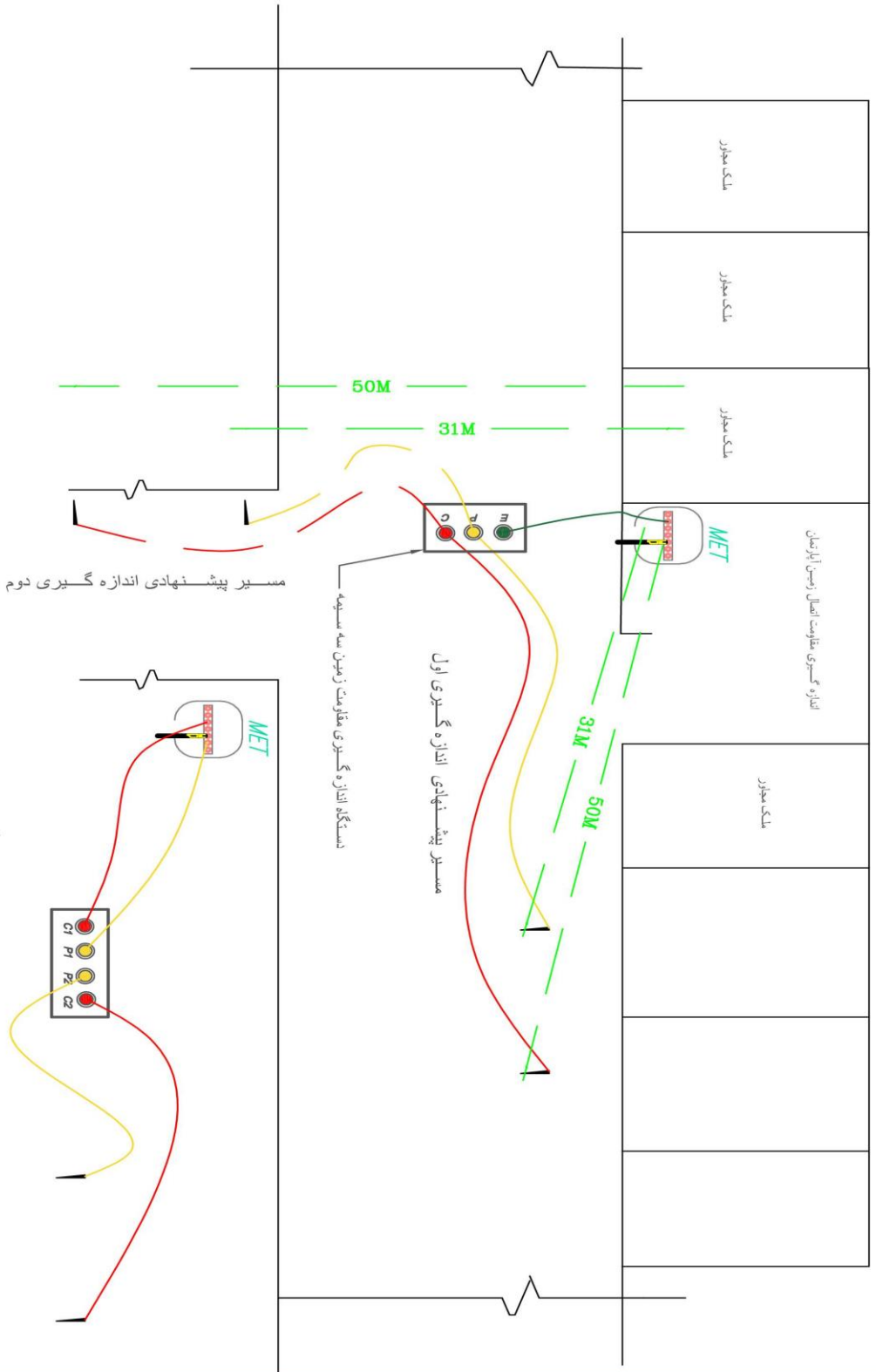
- ۱- هادی حفاظتی بین ارت باکس و تابلو کنتوری از محل شینه ارت باکس ایزوله و باز گردد.
- ۲- میل جریان ارت سنج (C) در فاصله ۵۰ متری (D) از ساختمان نصب میشود.
- ۳- میل ولتاژ ارت سنج (P) در ۶۲٪ فاصله بند ۲ (یعنی ۳۱ متری ساختمان) نصب میشود.
- ۴- گیره تست الکتروود ارت سنج (E) را به هادی اتصال زمین در محل ارت باکس متصل میگردد.
- ۵- سلکتور ارت سنج را روی علامت V گذاشته و ولتاژ سرگردان را در محل اندازه میگیریم. این عدد باید زیر مقدار مجاز قابل قبول دستگاه باشد (برای هر دستگاهی متفاوت است).
- ۶- مقاومت الکتروود را اندازه گیری کرده و R_1 نامیده میشود.
- ۷- اندازه گیری، یکبار به قرار دادن میل ولتاژ ارت سنج (P) را در ۷۲٪ فاصله بند ۲ (یعنی فاصله ۳۶ متری ساختمان) تکرار شده و نتیجه (R_2) نامیده میشود.
- ۸- اندازه گیری، یکبار به قرار دادن میل ولتاژ ارت سنج (P) را در ۵۲٪ فاصله بند ۲ (یعنی فاصله ۲۶ متری ساختمان) تکرار شده و نتیجه (R_3) نامیده میشود.
- ۹- میانگین R_1 و R_2 و R_3 محاسبه شده و R_a نامیده میشود $(R_a = \frac{R_1 + R_2 + R_3}{3})$.
- ۱۰- قدر مطلق اختلاف R_a با هر یک از سه مقدار R_1 و R_2 و R_3 محاسبه شده و بزرگترین اختلاف، ΔR نامیده میشود.
- ۱۱- خطای اندازه گیری برابر میشود با: $(\%ERR = \frac{120 \cdot \Delta R}{R_a})$
- ۱۲- در صورتیکه خطای اندازه گیری مساوی یا کمتر از ۱۰٪ باشد R_a به عنوان مقاومت نهایی الکتروود تعیین میگردد.

۱۳- در صورتیکه خطای اندازه گیری بیشتر از ۱۰٪ باشد یکی از گزینه های زیر به ترتیب اولویت انتخاب و فرایند اندازه گیری تکرار گردد.

❖ **افزایش فاصله :** مقدار فاصله میله جریانی از ساختمان را ۵۰٪ نسبت به مقدار قبلی افزایش داده میشود (مثلاً به ۷۵ یا ۱۰۰ متر). سپس فرایند گفته شده در بندهای ۱ تا ۱۱ تکرار میگردد. در صورتیکه مقدار خطا کمتر از ۱۰٪ شده باشد، مقدار مقاومت جدید قابل قبول بوده در غیر اینصورت افزایش فاصله را تا کسب نتیجه ادامه می یابد.

❖ **تغییر مسیر اندازه گیری :** مسیر جدیدی برای اندازه گیری انتخاب میشود که ترجیحاً زاویه ای حدود ۹۰ درجه با مسیر اندازه گیری قبلی داشته باشد. سپس فرایند گفته شده در بندهای ۱ تا ۱۱ تکرار میگردد. در صورتیکه مقدار خطا کمتر از ۱۰٪ شده باشد، مقدار مقاومت جدید قابل قبول بوده در غیر اینصورت افزایش فاصله را تا کسب نتیجه ادامه می یابد.

در شکل (۴) جزئیات اجرایی شیوه اندازه گیری انواع الکتروود های زمین (مطابق بند ۲ این راهنما) آورده شده است.

در صورت استفاده از ارت سنج چهار سیمه نحوه اتصالات به صورت فوق می باشد

در زمان فرایند اندازه گیری مقاومت زمین باید هادی حفاظتی اتصال دهنده ارت باکس به تابلو کنترلی از محل ارت باکس باز و ایزوله گردد و پس از اتمام اندازه گیری به حالت قبل بسته شود

تذکر

شکل (۴): جزئیات اندازه گیری سیستم زمین ساختمان

فرم شماره ۱۵ (انتخاب طرح سیستم زمین) (بازدید اولیه)

سیستم زمین و جانمایی ارت باکس پروژه ساختمانی به پلاک ثبتی به مالکیت و آدرس طبق طرح و جانمایی زیر مورد تایید می باشد.

طرح الکتروود حداقل سه میله ای منطبق با رعایت الزامات راهنما

طرح الکتروود پنج حلقه منطبق با رعایت الزامات راهنما

طرح الکتروود سطحی منطبق با رعایت الزامات راهنما

جانمایی دقیق و فاصله الکتروود/الکتروودها نسبت به ارت باکس و تابلو کنتوری و دیوارهای پیرامونی در کادر زیر مشخص گردد

توضیحات و الزامات تکمیلی خاص این طرح (فواصل، الکتروود، ارت باکس و....)

لوازم مورد نیاز پیشنهادی:

سیم با مقطع حداقل ۲۵ با روکش سیم با مقطع حداقل ۲۵ بدون روکش ارت باکس دریچه بازدید

میله m ۱/۵ با قطر ۱۶ رزوه دار با متعلقات میله ۲m با قطر ۱۶ کابلشو میله ۳m با قطر ۱۶

جنس میله (تمام مس روکش مس استیل) لوله پولیکا تسمه (ابعاد: × ، جنس:)

پودر جوش و متعلقات پیچ و مهره استیل بکفیل (بنتونیت بتن خاک رس)

سایر

تاریخ امضاء و مهر شرکت مجری

تاریخ امضاء و مهر بازرسی

فرم شماره ۲ (تایید مصالح و جزییات اجرای سیستم زمین) (بازدید زمان اجرا)

مصالح و روش اجرای سیستم زمین و جانمایی ارت باکس پروژه ساختمانی به پلاک ثبتی به مالکیت

..... و آدرس در تاریخ به

قرار زیر اجرا شده است.

۱- مصالح مصرفی مورد تایید می باشد نمی باشد

روش اصلاحی

۲- نوع، تعداد، جنس و ابعاد فیزیکی الکتروود، مورد تایید می باشد نمی باشد

روش اصلاحی

۳- ابعاد چاه یا کانال مورد تایید می باشد نمی باشد

روش اصلاحی

۴- جنس، سطح مقطع و طول هادی زمین مورد تایید میباشد نمی باشد

روش اصلاحی

۵- جنس، سطح مقطع، طول و روش اجرای هادی حفاظتی از ارت باکس تا تابلو کنتوری و اتصالات آن

مورد تایید میباشد نمی باشد

روش اصلاحی

۶- نوع و روش اجرای اتصالات بین هادی زمین با الکتروودها و هادی زمین با ارت باکس

مورد تایید می باشد نمی باشد

روش اصلاحی

۷- مواد کاهنده مقاومت زمین و پوشش الکتروود : مورد تایید می باشد نمی باشد

روش اصلاحی

تاریخ امضاء و مهر شرکت مجری

تاریخ امضاء و مهر بازرس

فرم شماره ۳ (اندازه گیری مقاومت سیستم زمین) (بازدید اندازه گیری)

بدینوسیله در تاریخ سیستم زمین پروژه ساختمانی به مالکیت پلاک ثبتی

..... و آدرس با مشخصات زیر اندازه گیری گردید.

۱- مقاومت سیستم زمین در محل ارت باکس:

($R_1 = \Omega$ ، $R_2 = \Omega$ ، $R_3 = \Omega$)

$R_a = \Omega$

$ERR\% =$

۲- میزان خطای اندازه گیری :

۳- روش اندازه گیری :

۴- دستگاه اندازه گیری:

توضیحات تکمیلی:

(در صورت نیاز به اصلاح سیستم زمین و ارتقای آن با ذکر دلیل و ارائه راهکار توسط بازرس پروژه الزامی است)

.....
.....
.....
.....

تاریخ امضاء و مهر بازرس

تاریخ امضاء و مهر شرکت مجری

فلو چارت گردش کار و انتخاب بازرس در سازمان نظام مهندسی

شروع

حضور شرکت مجری سیستم زمین به سازمان نظام مهندسی با ارائه معرفی نامه از شرکت توزیع برق و مدارک مربوطه

ثبت معرفی نامه در دبیرخانه توسط شرکت مجری سیستم زمین

دستور ریاست سازمان

حضور شرکت مجری و تشکیل پرونده در دفتر برق

معرفی نامه - کارت ملی و شناسنامه مالک - سند مالکیت یا پروانه ساختمانی (1) طرح مصوب و تایید شده برق رسانی به ساختمان

تعیین بازرس به صورت سیستمی در دفتر برق

پرداخت حق الزحمه مصوب بازرسی توسط شرکت مجری سیستم زمین

اعلام رسمی فرایند بازرسی بر اجرای سیستم زمین با ارسال پیامک به بازرس و شرکت مجری و تحویل فرم های ۱ و ۲ و ۳ به شرکت مجری

پایان

فرایند صدور شناسنامه ارت

معرفی شرکت مجری به دفتر برق
(توسط شرکت توزیع)

معرفی بازرس به مجری
(توسط دفتر برق)

اجرای سیستم زمین
(بازدید اولیه : تکمیل فرم شماره ۱)
(بازدید حین اجرا: تکمیل فرم شماره ۲)
(بازدید اندازه گیری: تکمیل فرم شماره ۳)
(توسط مجری و بازرس)

تکمیل فرم خام شناسنامه ارت
(توسط بازرس)

تحویل نسخه اولیه شناسنامه به همراه فرم های ۱و۲و۳ به دفتر برق
(توسط مجری یا مالک)

بررسی و تطابق شناسنامه با فرم های ۱و۲و۳
(توسط دفتر برق)

پرینت رنگی در سه نسخه از شناسنامه ممهور به مهر بازرس و شرکت مجری
(توسط مجری یا مالک)

تحویل نسخه رنگی شناسنامه به دبیرخانه جهت شماره و تاریخ
(توسط مجری مالک)

پایان

شناسنامه سیستم زمین (ارت)

نام مالک ساختمان:

پلاک ثبتی ملک:

نوع اسکلت:

آدرس:

نام شرکت مجری ارت:

شماره ثبت شرکت:

تلفن شرکت:

شماره طرح برق رسانی:

نام بازرسی تاسیسات برقی:

شماره پروانه اشتغال:

مشخصات سیستم زمین

تاریخ احداث: / /

تاریخ اندازه گیری: / /

نوع و مدل دستگاه اندازه گیری:

نوع الکترود براساس راهنما: میله ای

پنج حلقه

سطحی

مشخصات فیزیکی و ابعاد: دریچه بازدید (دارد ندارد) لوله تزریق آب (دارد ندارد) روش اجرا: عمق چاه/تعداد میله ها: قطر چاه/فاصله میله ها:

مشخصات الکترود: جنس: مقطع هادی/قطر میله (mm^2): طول کل حلقه/میله (m):

نوع اتصالات: کانکتور (کلمپ) اگروترمیک

نوع مواد کاهنده مقاومت زمین مطابق مقررات ملی ساختمان:

مشخصات هادی اتصال زمین: جنس: مقطع (mm^2): نوع اتصال به الکترود:

مقدار مقاومت خروجی الکترود در محل ارت باکس: Ω

روش اندازه گیری مقاومت:

کروکی محل احداث سیستم زمین

در ساختمان

(محل و فاصله الکترود از تابلو کنتوری و ارت باکس مشخص شود)

مهر و امضای بازرسی سیستم زمین

مهر و امضای شرکت مجری سیستم زمین

پایش سالیانه سیستم زمین طبق جدول پیوست الزامی است.
مدت اعتبار این شناسنامه از تاریخ صدور یک سال می باشد.

طبق بند ۲۲-۷-۱۱ مقررات ملی ساختمان جهت اطمینان از عملکرد صحیح سیستم زمین، می بایست سالیانه حداقل یک بار توسط افراد کارآموده بازرسی ، اندازه گیری و ثبت

تاریخ بازدید	مقدار اندازه گیری شده	روش اندازه گیری	اختلاف با بازدید قبل	نیاز به اصلاح	جزئیات اصلاح (نوع و جنس الکتروود، مکان و نحوه اجرا، سیم اتصال زمین و)	شماره ثبت و مهر و امضاء شرکت مجری	مهر و امضا بازرس
				☐ دارد ☐ ندارد			
				☐ دارد ☐ ندارد			
				☐ دارد ☐ ندارد			
				☐ دارد ☐ ندارد			
				☐ دارد ☐ ندارد			